

En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tillstyrker förslagen i promemorian men har två övergripande synpunkter.

Att utvidga användningsområdet för ordningsvakter att även främja trygghet ger kommuner och regioner större möjlighet att anlita ordningsvakter. Det är dock Polismyndigheten som har i uppdrag att upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

Den nya lagstiftningen måste gå att praktisera tillsammans med Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om ordningsvakter.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

Kapitel 4 Användning av ordningsvakter

Utredningens förslag: Ordningsvakter får användas för att medverka till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt främja trygghet.

SKR tillstyrker förslaget.

Många aktörer, till exempel kommuner och regioner, ser ett ökat behov av trygghetsfrämjande insatser på platser som upplevs som stökiga och otrygga. Ordningsvakterna medverkar, genom sin närvaro, till att främja trygghet på sådana platser. Genom förslaget skapas en möjlighet för kommuner och regioner att använda ordningsvakter för att främja trygghet och förebygga brott. Kommunerna och regionerna kan självständigt bedöma om de vill utnyttja den möjligheten.

SKR vill dock betona att det är staten, genom i första hand Polismyndigheten som har huvudansvaret för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Det ansvaret omfattar också tillskjutande av de resurser som krävs för uppgiften. Polismyndighetens tillkortakommanden eller brist på polisiär närvaro ska inte bekostas av kommuner och regioner. Om Polismyndigheten behöver förstärkning av ordningsvakter för att genomföra sitt uppdrag finns det möjligheter för dem att själva anlita och bekosta ordningsvakter.

Den nya regleringen måste reflektera medborgarnas möjligheter att på lika villkor leva och verka i ett tryggt och säkert samhälle

Förbundet vill vidare uppmärksamma att den nuvarande lagstiftningen har visat sig behäftad med vissa tillämpningsproblem i fråga om dess relation till Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om ordningsvakter (PMFS 2017:12, FAP 670-1) och då särskilt dess 6 kap.

Det noteras att den nya lagen genom dess 17 § ger ett långt mer omfattande bemyndigande än den nuvarande vad gäller meddelande av föreskrifter och subdelegation av sådan normgivningsmakt. Förbundet anser att bemyndigandets utformning är problematiskt, dels i förhållande till de allmänna utgångspunkter för bedömningen av när det ska anses finnas behov av att använda ordningsvakter som anges i författningskommentaren, och dels, på ett högre plan; medborgarnas möjligheter att på lika villkor leva och verka i ett tryggt och säkert samhälle.

Den sistnämnda frågan utgör en av de mest grundläggande för samhällets funktion och bör därför hanteras på ett långt mer uttömmande sätt redan i lagen. Det måste finnas ett tydligt ställningstagande från lagstiftarens sida i fråga om vilka förväntningar på trygghet och säkerhet i samhället som är berättigade och som i sista hand kan säkerställas genom användning av t.ex. ordningsvakternas särskilda befogenheter.

Behovet av att regleringen utformas på ett sådant sätt påvisas bl.a. genom Brottsförebyggande rådets Nationella trygghetsundersökning som, sedan mätningarnas start år 2007, konsekvent redovisar en betydande skillnad i upplevd oro för att vara ute sent på kvällen mellan män och kvinnor, se <https://www.bra.se/statistik/statistiska-undersokningar/nationella-trygghetsundersokningen.html>. Frågan om användning av ordningsvakter i trygghetsfrämjande syfte är således även en angelägen jämställdhetsfråga.

Sveriges Kommuner och Regioner

Staffan Isling

Gunilla Glasare